

Stress en Psychose 59° Noord

Stress and Psychosis 59° North

A.N.M. Busch

Prevalentie van Subklinische Psychotische Symptomen en de Associatie Met Stress en Sekse bij

Noorse Psychologie Studenten

Prevalence of Subclinical Psychotic Symptoms and the Association of Stress and Gender Among

Norwegian Psychology Students

Eerste begeleider: Dr. N. Jacobs

Tweede begeleider: Dr. V. Thewissen

Scriptie in het kader van de eindopdracht Klinische psychologie

Maart 2013

Studentnummer: 838774987

Faculteit Psychologie

Afstudeerrichting Klinische psychologie

Open Universiteit Nederland

Inhoudsopgave

Samenvatting	blz 5
Summary	blz 7
Inleiding	blz 9
Subklinische psychotische symptomen	blz 9
<i>Continuümgedachte</i>	<i>blz 10</i>
Dynamisch stress-kwetsbaarheidsmodel	blz 13
Psychobiologische kwetsbaarheid	blz 14
<i>Aangeboren psychobiologische kwetsbaarheid</i>	<i>blz 14</i>
<i>Persoonlijkheidsfactoren</i>	<i>blz 16</i>
<i>Gezondheidstoestand</i>	<i>blz 16</i>
Sociale en fysieke kwetsbaarheid	blz 16
<i>Sociaal Economische Status</i>	<i>blz 17</i>
<i>Sociale steun</i>	<i>blz 17</i>
<i>Fysische factoren</i>	<i>blz 17</i>
<i>Ontwikkelings trauma's</i>	<i>blz 18</i>
<i>Drugsgebruik</i>	<i>blz 18</i>
<i>Verstedelijking</i>	<i>blz 19</i>
Levensgebeurtenissen	blz 19
Psychotische symptomen en sekse	blz 21
Doelstelling	blz 22
Centrale vraagstelling en hypothesen	blz 25
Methode	blz 28
Onderzoeksgroep	blz 28
Meetinstrumenten	blz 28

<i>Subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 28</i>
<i>Stress</i>	<i>blz 30</i>
Procedure	blz 30
Analysemethoden	blz 30
Resultaten	blz 33
<i>Onderzoeksgroep</i>	<i>blz 33</i>
<i>Prevalenties</i>	<i>blz 33</i>
<i>Descriptieve resultaten</i>	<i>blz 34</i>
<i>Correlaties</i>	<i>blz 34</i>
<i>Effect van stress op subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 36</i>
<i>Effect van sekse op subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 37</i>
<i>Sekseverschillen in het effect van stress op subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 38</i>
Discussie	blz 38
<i>Prevalenties van de subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 39</i>
<i>Gemiddelde frequentie en last van de subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 39</i>
<i>Correlaties tussen last en frequenties</i>	<i>blz 40</i>
<i>Correlaties tussen de drie dimensies</i>	<i>blz 41</i>
<i>Effect van stress op subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 42</i>
<i>Sekseverschillen in het ervaren van de subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 43</i>
<i>Sekseverschillen in het effect van stress op subklinische psychotische symptomen</i>	<i>blz 44</i>
<i>Beperkingen van het onderzoek en aanbevelingen</i>	<i>blz 45</i>

Conclusie **blz 48**

Referenties **blz 50**

Samenvatting

ACHTERGROND. Er zijn steeds vaker aanwijzingen dat subklinische psychotische symptomen voorkomen in de algehele populatie. Hierdoor is er in het afgelopen decennium steeds meer ondersteuning voor de continuümtheorie. Volgens de stress-kwetsbaarheidstheorie is er bij het ontstaan van psychotische symptomen een interactie tussen persoon, omgeving en (belangrijke) stressvolle gebeurtenissen. Verwacht wordt dat vrouwen meer last zullen hebben van positieve en depressieve subklinische psychotische symptomen dan mannen en dat mannen meer last zullen hebben van negatieve subklinische psychotische symptomen. Ook wordt verwacht dat het verband tussen stress en subklinische positieve symptomen en tussen stress en subklinische depressieve symptomen voor vrouwen groter is dan voor mannen en dat het verband tussen stress en negatieve subklinische symptomen voor mannen groter is dan voor vrouwen.

DOEL. Dit onderzoek wil het vóórkomen en de ernst van de depressieve, positieve en negatieve subklinische psychotische symptomen meten bij psychologie studenten in Noorwegen. Daarnaast wil het zicht krijgen in de relatie tussen subklinische psychotische symptomen en stress en tussen subklinische psychotische symptomen en sekse. Aan de hand hiervan kunnen passende interventies worden ontwikkeld.

ONDERZOEKSGROEP EN PROCEDURE. De onderzoeksgroep is gevormd door 184 Noorse studenten psychologie (36 mannen, 148 vrouwen) van de universiteiten in Bergen, Oslo en Trondheim. Zij varieerden in leeftijd van 18 tot 39 jaar.

MEETINSTRUMENTEN. Via internet hebben de deelnemers de gevalideerde Noorse vertaling van de Community Assessment of Psychic Experiences (CAPE-42)-vragenlijst ingevuld, alsook de vertaling van de Percieved Stress Scale (PSS) genaamd Oplevd Stress Skjema (OSS).

RESULTATEN. Volgens de in dit onderzoek gedefinieerde ruime prevalentie maat ervaart

32.1% van de respondenten positieve, 64.7% negatieve en 60.9% depressieve subklinische psychotische symptomen. Voor positieve en depressieve symptomen is een significant verband gevonden met stress. Het verband tussen stress en negatieve symptomen blijkt secundair te zijn aan de overlap tussen negatieve symptomen enerzijds en positieve en depressieve symptomen anderzijds. Voor de positieve symptomen is er geen verschil gevonden tussen mannen en vrouwen. Vrouwen ervaren meer negatieve psychotische symptomen dan mannen. Dit effect wordt echter pas duidelijk nadat is gecorrigeerd voor positieve en depressieve symptomen. Vrouwen ervaren minder depressieve psychotische symptomen dan mannen maar ook dit werd pas duidelijk nadat is gecorrigeerd voor positieve en negatieve symptomen. Sekse heeft geen invloed op de relatie tussen stress en subklinische psychotische symptomen, behalve bij vrouwen waarbij stress is geassocieerd met het minder voorkomen van negatieve symptomen.

CONCLUSIE. Voor de behandeling en preventie van psychotische stoornissen kan het van belang zijn om stress te reduceren of de copingmechanismen met betrekking tot stress te verbeteren. Interventies die gericht zijn op het omgaan met stress, kunnen een bijdrage leveren aan het terugdringen het risico om van het subklinische niveau van psychotische symptomen over te gaan naar het klinisch niveau van psychotische symptomen.

Summary

BACKGROUND. Evidence is growing that subclinical psychotic symptoms exist in the general population. This has gained increasing support for the continuum theory in the past decennium. According to the stress-vulnerability theory psychotic symptoms develop as a result of the interaction between the person, the environment and (important) stressful events during the development of psychotic symptoms. It is expected that women will suffer more from positive and depressive subclinical psychotic symptoms than men and that men will suffer more from negative subclinical psychotic symptoms. Also it is expected that the association between stress and subclinical positive symptoms and between stress and subclinical depressive symptoms for women is greater than for men and that the relationship between stress and negative subclinical symptoms for men is greater than for women.

GOAL. This research intends to measure the occurrence and severity of depressive, positive and negative subclinical psychotic symptoms in a sample of psychology students in Norway. In addition, the current study investigates the association between subclinical psychotic symptoms and stress and between subclinical psychotic symptoms and gender. This may support the development of appropriate interventions.

RESEARCHGROUP AND PROCEDURE. The researchgroup consisted of 184 Norwegian psychology students (36 male, 148 female) of the Universities in Bergen, Oslo and Trondheim. Ages varied between 18 to 39.

INSTRUMENTS. The following questionnaires were filled out online: the validated Norwegian translation of the Community Assessment of Psychic Experiences (CAPE-42)-questionnaire and the translation of the Percieved Stress Scale (PSS) which is called Opplevd Stress Skjema (OSS).

RESULTS. According to the measure of the wide prevalence as defined in this study, 32.1% of the respondents experiences positive, 64.7% negative and 60.9% depressive subclinical

psychotic symptoms. This study shows significant relations between positive symptoms and stress and depressive symptoms and stress. The relation between negative symptoms and stress appears to be secondary to the association between negative symptoms on the one hand and positive and depressive symptoms on the other hand. There are no significant gender differences in frequency of positive symptoms. Female gender is associated with higher frequency of negative symptoms, but this effect only appears after adjustment for positive and depressive symptoms. Female gender is associated with lower frequency of depressive symptoms, but this effect also appears only after adjustment for positive and negative symptoms. Gender doesn't influence the association between stress and subclinical psychotic symptoms except for female gender which is associated with lower frequency of negative symptoms.

CONCLUSION. For treatment and prevention of psychotic symptoms it can be important to reduce stress or improve stress coping mechanisms. Interventions that focus on coping with stress might contribute to the reduction of psychotic symptoms and the risk of transition from the subclinical level to a clinical disorder.